

Lägesanalys:

Hur ligger Sverige till i förhållande till
WCAG 2.0 nivå AA

Funka Nu.

Fakta om rapporten

Beställare: Näringsdepartementet genom AnvändningsForum
magnus.lagercrantz@handisam.se

Utförd av: Andreas Cederbom
Malin Forne

Vår referens: Susanna Laurin
08-555 770 61
susanna.laurin@funkanu.se

Granskningens syfte: Analys av hur Sverige ligger till i förhållande till de krav som ställs i EU-kommissionens förslag till direktiv om tillgängligheten till offentliga myndigheters webbplatser 2012/0240 (COD)

Tidsperiod för undersökningen: 2013-04-12 till 2013-07-04

Uppdaterad rapport 2013-08-21

Bakgrund

Detta är en lägesanalys av hur Sverige ligger till i förhållande till de krav som ställs i EU-kommissionens förslag till direktiv om tillgänglighet på offentliga myndigheters webbplatser 2012/0240 (COD).

Syftet med lägesanalysen är att få en bild av hur väl de tjänstetyper som utpekats i förslaget till direktiv följer Web Content Accessibility Guidelines, WCAG 2.0, på nivå AA, vad som behöver åtgärdas för att uppnå kraven samt att ge en uppskattning av vad detta skulle kosta. Detta för att den svenska regeringen ska kunna ta ställning till konsekvenserna för Sverige om direktivet implementeras.

Uppdraget har varit att snabbt ge en bedömning av läget, inte att genomföra en fullständig granskning av samtliga kriterier i WCAG 2.0 nivå AA på alla webbplatser med undersidor som omfattas i tjänstetyperna.

Undersökningen har utgått ifrån MeAC III (en mätning av e-tillgänglighet för EU-kommissionen) och bygger vidare på det underlag Funka tagit fram åt Handisam i ett tidigare uppdrag kring uppföljning av handikappolitiken.

Det är beställaren som pekat ut vilka webbplatser som ska omfattas av undersökningen.

WCAG och tillgänglighet

EU-kommissionens förslag till direktiv bygger på att 12 utpekade tjänstetyper ska uppfylla kraven i WCAG 2.0 nivå AA. En undersökning av hur tjänster uppfyller dessa kriterier innebär inte en heltäckande kontroll av tillgängligheten, eftersom WCAG 2.0 nivå AA främst innehåller tekniska aspekter av tillgänglighet. Flera perspektiv är därför utelämnade, som exempelvis kognitiva utmaningar, innehållsmässiga frågor och mobil åtkomst.

Källor:

- [Förslaget till direktiv på EU-kommissionens webbplats](#)
- Meac III, ännu inte publicerad
- [Web Content Accessibility Guidelines 2.0 \(WCAG 2.0\)](#)
- [Den auktoriserade svenska översättningen av WCAG 2.0](#)
- [World Wide Web Consortium \(W3C\)](#)
- [Web Accessibility Initiative \(WAI\)](#)

Läs mer om Funka under rubriken "[Funka Nu AB](#)" i slutet av detta dokument.

Sammanfattning

EU-kommissionens förslag till direktiv är mycket begränsat, både vad gäller vilka krav som ska uppfyllas och vilka tjänster som omfattas. Trots det är det inte en enda (0) av de tjänster vi testat som uppfyller kraven i de stickprovstester vi genomfört. Den tjänst som har lägst resultat uppnådde 10% godkända test och den som lyckas bäst klarade 70%. I snitt blev resultatet 47% godkända test.

Eftersom det rör sig ett stickprov på 10 test från 10 olika framgångskriterier av 38 möjliga ska resultatet förstås som en fingervisning, inte en absolut sanning. Det kan krävas många tester för att verifiera ett framgångskriterium, så det potentiella antalet tester för att verkligen säkerställa uppfyllnad av WCAG 2.0 nivå AA är mycket stort.

I och med att den här undersökningen genomförts med tio relativt enkla test och snittresultatet ligger under halva maxresultatet så återstår mycket arbete innan tjänsterna kan anses följa WCAG.

Hur hamnade vi här?

Redan idag finns krav på att offentlig sektor ska verka för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och åtgärda bristande tillgänglighet. Trots det uppfylls inte ens basala krav som varit kända under många år. Eftersom det inte genomförts någon liknande undersökning förut kan denna rapport förhoppningsvis sätta fokus på frågan om vad tillgänglighet får – eller kanske ska – kosta.

Hela tanken med införandet av e-tjänster är ju att spara pengar och öka effektiviteten. I bästa fall upplever även medborgarna att de får bättre service. Men om stora delar av befolkningen inte kan hantera tjänsterna blir besparingen väsentligen mindre eller obefintlig. Snarare finns en risk att det blir ännu dyrare om myndigheterna måste upprätthålla flera parallella system.

Att resultatet i denna undersökning är så pass lågt tyder därför på att något behöver göras, oavsett om förslaget till direktiv går igenom eller inte.

Att skifta fokus

När Verva lades ned 2008 förlorade Sverige både kompetens och styrfart vad gäller tillgänglighet. Det som hänt sedan dess är bland annat att interaktiviteten på webben ökat. Användare är inte längre passiva mottagare utan aktiva medskapare. Antalet e-tjänster har ökat kraftigt, det mobila surfandet har exploderat och webbplatserna använder betydligt mer komplexa tekniker som kräver specialistkompetens för att uppnå tillgänglighet. Verkligheten har sprungit ifrån det offentliga Sverige, där myndigheter fortfarande med viss ro konstaterar att den informationswebbplats man testade för ett antal år sedan fungerade relativt bra ur tillgänglighetssynpunkt.

För att leva upp till FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och skapa ett samhälle som verkligen inkluderar alla människor, oavsett förutsättningar, behöver vi öka medvetenheten om användarnas olika förmågor. Målsättningen bör vara mindre inriktad på WCAGs tekniska och redan utdaterade krav och i stället fokusera på att tjänster fungerar för så många som möjligt. Inte minst krav på kognitiv och språklig tillgänglighet och mobila gränssnitt är grundläggande aspekter som måste med för att uppnå framgång. Dessa aspekter saknas helt i förslaget till direktiv, eftersom WCAG inte täcker dessa områden.

Vad kostar det?

Undersökningen visar att inte ens basala krav som varit kända under många år uppfylls. Därmed har Sverige ett viktigt arbete framför sig om förslaget till direktiv går igenom.

Samtidigt ser vi att de avsteg som finns inte borde vara så svåra att åtgärda. Det största problemet tycks vara bristande kompetens både hos beställare och leverantörer. Avsaknaden av uppföljning och oberoende undersökningar av status vad gäller tillgänglighet kan också vara en bidragande orsak. Viss medvetenhet verkar finnas om frågan, men krav, test och uppföljning har inte tillräckligt fokus.

Sett över tid bör kostnaderna för att uppfylla kraven i förslaget till direktiv vara rimliga. Görs detta på ett klokt sätt kommer arbetet att leda till ökad kvalitet och på sikt lägre kostnader, i och med att färre särlösningar behövs och allt fler medborgare kan sköta sina ärenden självständigt via internet. Det är ju målsättningen med hela satsningen på e-tjänster, så egentligen framstår det som en självklarhet att säkerställa att tjänster fungerar för så många som möjligt.

Den samhällsekonomiska vinsten som det innebär att personer med funktionsnedsättningar kan delta i informationssamhället på lika villkor ingår inte i denna undersökning att mäta, men det är en del av ekvationen som definitivt bör tas med när man diskuterar kostnader för tillgänglighet.

Tillgänglighet handlar ytterst om vilken typ av samhälle vi vill ha. Att skapa förutsättningar för att personer med funktionsnedsättningar kan delta i informationssamhället på lika villkor bör behandlas i det perspektivet. På köpet innebär det också en samhällsekonomisk vinst.

Av de tjänster vi testat ligger de flesta i spannet som skulle klara sig med 100-200 timmars arbete för att uppfylla kraven. Enbart ett litet fåtal skulle behöva lägga ner stora kostnader på nyutveckling.

Funka Nu AB, Stockholm 2013-07-04

Innehåll

Fakta om rapporten	2
Bakgrund.....	3
WCAG och tillgänglighet	3
Sammanfattning.....	4
Innehåll	6
Metod	7
Utförda tester	8
Resultat.....	9
Att tolka resultatet	9
Resultat per tjänst	10
Resultat per test	11
Test 1, Rubriker.....	11
Test 2, Använd inte enbart färg som informationsbärare	12
Test 3, Möjlighet att navigera med tangentbordet	13
Test 4, Formulär.....	14
Test 5, Kodkvalitet	15
Test 6, Förstoring.....	16
Test 7, Separera layout och presentation från innehåll	17
Test 8, Beskrivande rubriker och ledtexter	18
Test 9, Fokus vid tangentbordsnavigation.....	19
Test 10, Felhantering	20
Kostnadsanalys	20
Kostnadstyper.....	21
Typexempel	21
Slutsatser	24
Bilaga 1: Beskrivning av tester och bedömningskriterier	25
Bilaga 2: Användarnas olika förutsättningar och behov	31
Funka Nu AB.....	35

Metod

Den metod vi valt har även använts i MeAC III, en mätning av webbtillgänglighet i EUs medlemsstater plus USA, Kanada, Australien och Norge som Funka genomförde på uppdrag av EU-kommissionen under 2012. Metoden bygger på följande grundläggande kriterier:

W3Cs egna tekniker används för bedömning

Att använda W3Cs egna tekniker för bedömning av hur väl varje kontrollpunkt uppfyller kraven innebär att granskningen bygger på en öppen metod och därmed är möjlig att återupprepa.

De 4 principerna i WCAG ska omfattas

Liksom i Meac III har tid och resurser varit begränsade inom ramen för uppdraget. Vi har därför gjort ett urval kontrollpunkter, som ett slags stickprov. Vi har valt ut kontrollpunkter som täcker alla 4 principer i WCAG, vilket innebär att olika aspekter av tillgänglighet prövas. De 4 principerna i WCAG 2.0 som studien omfattar är:

- Möjligt att uppfatta
- Hanterbart
- Begripligt
- Robust

WCAG har totalt sett 61 olika framgångskriterier. Dessa är fördelade på tre olika nivåer; A, AA och AAA, där A är den viktigaste. Direktivet nämner nivå AA som lägsta nivå. För att ett gränssnitt ska uppfylla denna nivå krävs att den både uppfyller alla punkter på nivå A och alla punkter på nivå AA. De tester vi tagit fram mäter därför både aspekter som tas upp som framgångskriterier på nivå A och AA.

Minst 5 tydliga målgruppers användarupplevelse ska omfattas

WCAG har ett tekniskt fokus, vilket innebär att riktlinjerna har mest bäring på användare med hjälpmedel. För att uppnå maximal bredd inom ramen för testerna har vi vinnlagt oss om att minst 5 tydliga målgruppers användarupplevelse ska omfattas. De målgrupper som direkt omfattas av studien är användare med:

- Motoriska nedsättningar
- Läs- och skrivsvårigheter
- Kognitiva funktionsnedsättningar
- Synnedsättning
- Blindhet

Ett antal nyckelindikatorer ska användas

Därutöver har vi valt ett antal nyckelindikatorer som visar hur pass medvetet organisationen har arbetat med just tillgänglighet. Tanken med nyckelindikatorerna är att kunna särskilja åtgärder som vidtagits just med avsikt att öka tillgängligheten från

åtgärder som kan ha genomförts utan fokus på tillgänglighet, men som ändå medför ökad tillgänglighet. Vi beskriver detta närmare i resultatdelen nedan.

Verklighetstrogen användningssituation

Undersökningen omfattar inte bara själva tjänsterna utan också vägen dit. Därför har vi utgått ifrån respektive webbplats startsida och navigerat fram till tjänsten därifrån. Sedan har vi gått igenom tjänsten så långt det är praktiskt möjligt. Det faktiska antalet undersökta sidor varierar därför från tjänst till tjänst. I något test måste vi välja exakt samma antal sidor för att kunna göra en rättvisande jämförelse mellan de olika tjänsterna. I beskrivningarna av testerna har vi angivit vilka tester detta är aktuellt för.

Där det har varit möjligt har vi valt att inte använda någon inloggning, eftersom inloggningarna i sig kan vara gemensamma för flera tjänster och det inte framgår av förslaget till direktiv att dessa omfattas. Där inloggning har krävts är detta noterat i resultatet, men externa säkerhetslösningar så som BankID har inte ingått i själva testet.

Kvalitetskontroll

Testerna är genomförda av flera av Funkas experter och kvalitetskontrollerade genom jämförelser på tvärs mellan tjänster och tester. En expert ansvarar för att testa varje tjänst. Sedan har en andra expert gjort en jämförelse mellan alla tjänsterna utifrån ett visst test, så att varje bedömning baserar sig på minst två olika experters bedömningar, dels utvärderade tjänst för tjänst och dels utvärderade test för test. Detta är en viktig del av Funkas metodik, eftersom alla manuella tester baseras på mänskliga bedömningar.

Utförda tester

Testerna utgår ifrån det urval Funka tagit fram i arbetet med Meac III och har därefter i samråd med beställaren kompletterats för att passa för tjänsterna i förslaget till direktiv. Totalt är det 10 tester, vilket innebär ett slags stickprov av hur väl tjänsten uppfyller WCAG 2.0. En utförlig beskrivning av respektive test och bedömning återfinns i bilaga 1.

1. **Rubriker** (WCAG 2.0 punkt 1.3.1 nivå A)
2. **Använd inte enbart färg som informationsbärare** (WCAG 2.0 punkt 1.4.1 nivå A)
3. **Möjlighet att navigera med tangentbordet** (WCAG 2.0 punkt 2.1.1 nivå A)
4. **Formulär** (WCAG 2.0 punkt 3.3.2 nivå A)
5. **Kodkvalitet** (WCAG punkt 4.1.1 nivå A)
6. **Förstoring** (WCAG 2.0 punkt 1.4.4 nivå AA)
7. **Separera layout och presentation från innehåll** (WCAG 2.0 punkt 1.4.5 nivå AA)
8. **Beskrivande rubriker och ledtexter** (WCAG 2.0 punkt 2.4.6 nivå AA)
9. **Fokus vid tangentbordsnavigation** (WCAG 2.0 punkt 2.4.7 nivå AA)
10. **Felhantering** (WCAG 2.0 punkt 3.3.3 nivå AA)

Resultat

I samtliga undersökta tjänster har vi kunnat genomföra tio test, utom när det gäller tjänsten att skriva ut personbevis hos Skatteverket, där vi bara kunde utföra åtta av de tio testen.

Resultaten av testerna visar att ingen (!) av de testade tjänsterna uppfyller kraven i de tester vi genomfört. Den tjänst som har lägst resultat ligger på 10% och den som lyckas bäst har uppnått 70%. I snitt ligger resultatet på 47% godkända tester.

Eftersom det rör sig ett stickprov på 10 test från 10 olika framgångskriterier av 38 möjliga ska resultatet förstås som en fingervisning, inte en absolut sanning. Det kan krävas många test för att verifiera ett framgångskriterium, så det potentiella antalet tester för att verkligen säkerställa uppfyllnad av WCAG 2.0 nivå AA är mycket stort.

I och med att den här undersökningen genomförts med tio relativt enkla test och snittresultatet ligger under halva maxresultatet så återstår mycket arbete innan tjänsterna kan anses följa WCAG.

Att tolka resultatet

WCAG är öppet för tolkningar. Det är delvis medvetet gjort från W3Cs sida, eftersom exakta implementationer kan variera med tiden, olika tekniker kommer och går, stödet i webbläsare och hjälpmedel förändras och kulturella skillnader gör att olika lösningar får genomslag i olika länder. Men det skapar även visst utrymme för olika tolkningar av exakt var gränsen går för att uppfylla ett visst krav, precis som i alla mätningar av kvalitet. Vad är egentligen "good enough" om en tjänst går att använda men innebär 500 klick för vissa användare? Av den anledningen är det inte alltid så intressant eller kanske ens möjligt att prata om att uppfylla krav till 100%, eftersom ett resultat på 90 % mycket väl kan anses vara inom rimlighetens gräns.

Men när resultaten ligger så lågt som i den här undersökningen går det givetvis inte att prata om tolkningsdifferenser, så stort utrymme finns inte i regelverket. Ett resultat en bit under 90% innebär avsteg från WCAG som inte ska finnas där för att tjänsten ska kunna anses uppfylla kraven i förslaget till direktiv.

Resultat per tjänst

Varje test har fått poäng efter hur väl de uppfyller kraven:

2 = godkänd, 1 = delvis underkänd, 0 = underkänd.

Tabell 1: Poängen (2, 1 eller 0) från vart och ett av de 10 genomförda testerna samt det totala resultatet i % av maxpoängen per tjänst.

Webbplats och tjänst	Test nummer:										S:a	Antal test	Resultat %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Skatteverket - Inkomstdeklaration 1	0	2	1	0	0	2	2	1	0	2	10	10	50
Arbetsförmedlingen - Platsbanken	0	1	0	0	0	2	2	1	0	0	6	10	30
Försäkringskassan - Mina sidor	1	0	2	1	0	2	1	1	0	1	9	10	45
CSN - Söka studiestöd	0	2	1	1	2	2	2	2	0	2	14	10	70
Polisen - Boka tid för att skaffa pass	1	0	0	1	2	2	2	2	0	1	11	10	55
Körkortsportalen.se - Förlustanmälan och beställning av grundhandling	0	0	2	2	0	2	2	2	0	2	12	10	60
Transportstyrelsen - Registrera bil	2	0	2	0	2	2	2	0	0	1	11	10	55
Polisen - Gör en anmälan, stöld av fordon	0	0	2	2	2	2	2	2	0	1	13	10	65
Skatteverket - Beställ personbevis	0	2	1		0	2	2	2	0		9	8	56
Antagning.se - Sök plats	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	10	10
1177.se - Rådgivning (ställ fråga över nätet utan inloggning)	1	0	2	2	0	2	2	2	0	1	12	10	60
1177.se - Tidsbeställning (skapa konto, logga in och boka tid)	2	0	1	1	0	2	2	2	0	2	12	10	60
Vårdguiden - Hitta information	2	0	1	2	0	2	2	1	0	1	11	10	55
Elib - Låna e-bok online	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0	4	10	20
MTM - Legimus (ladda ner böcker)	2	0	2	2	0	2	2	0	2	0	12	10	60
KB - Libris fjärrlån	0	0	1	0	0	2	2	0	0	1	6	10	30
Mittbygge - Bygglov	0	0	0	1	0	2	0	2	0	2	7	10	35
Helsingborg - Bygglov	0	0	2	0	0	2	2	1	0	1	8	10	40
Sjöbo - Bygglov	1	0	0	0	0	2	1	2	0	1	7	10	35
											176	188	47

Resultat per test

Nedan presenterar vi hur många tjänster som fått godkänt, delvis underkänt respektive underkänt på varje test. Procentsiffran vid varje test anger hur stor andel av de testade tjänsterna som uppfyller kravet. Målet är alltså 100 % per test.

Test 1, Rubriker

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	4	5	10

Samanlagt resultat: 13 poäng av 38 möjliga = **34 %**

Varför är det här viktigt?

Korrekt kodade rubriker gör det möjligt för användare med hjälpmedel att få en rättvisande bild av informationsstrukturen på sidan. Det här kan vara viktigt både för gravt synskadade användare och för användare med lässvårigheter och möjliggör bland annat skumläsning med hjälpmedel. Det är också något som är bra ur ett sökoptimeringsperspektiv.

Resultat

För att uppfylla kravet i detta test används tekniker som varit relativt välkända sedan internets barndom. Att då resultatet är så lågt som 34 % är starkt oroande och tyder på att medvetenheten om kraven på tillgänglighet inte är särskilt väl utbredd.

Diskussion

Det siffrorna inte visar är att alla tjänster använder rubriker. Problemet är att det inte sker konsekvent och att i de flesta fall finns undantag, man har exempelvis grupper med länkar i sidfoten där rubrikerna ovanför inte skapats korrekt, eller informationstexter inne i tjänsten som saknar rubriker. Om det bara gäller undantag i sidfoten och högerspalten så påverkar det i sig inte användarna särskilt mycket. Gäller det däremot hela sidor eller hjälptexter kan det vara förödande. Testmetodiken tar inte hänsyn till var bristerna finns utan enbart hur många avsteg som finns. Enstaka avsteg på en sida är bedömt som godkänt, men om sidfoten borde haft 4 rubriker på samtliga sidor så påverkas testresultatet negativt.

Vad som krävs för att uppfylla kraven

Avstegen kan bero på bristande krav, brister i publiceringssystemen, avsaknad av tester eller bristande redaktionell kompetens. Att skapa korrekta rubriker på de tjänster som testats skulle framförallt kräva utbildning av redaktörer och beställare, men troligen även viss nytveckling av publiceringssystem och system som idag inte ger möjlighet att arbeta med rubriker på ett korrekt sätt. I vissa fall kan det även krävas att själva tjänsten kodas om. Att utbilda alla som har publiceringsrätt bör kunna kombineras med annan utbildning och bör då inte bli allt för omfattande. Att skapa manualer och påminnelser i systemen samt acceptantstest efter slutleverans för att säkra kvaliteten skulle bidra till att kraven uppfylls vid nytveckling. Det mest tidskrävande är förmodligen att korrigera fel som redan ligger i systemet.

Test 2, Använd inte enbart färg som informationsbärare

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	4	1	14

Samanlagt resultat: 9 poäng av 38 möjliga = 24 %

Varför är det här viktigt?

Färg är något som hjälper användaren att ta till sig information, förstå samband och känna igen funktionalitet. Men det är inte alltid så enkelt att uppfatta olika färger eller deras betydelse, och färgseendet skiljer sig mellan olika individer. Därför ska man inte enbart förlita sig på användarens förmåga att uppfatta färg för att förmedla information. Problem att uppfatta olika färger kan bero på en funktionsnedsättning, men också på dåliga ljusförhållanden. Det här är ett problem som blivit mer vanligt i och med den mobila tekniken, som gör att många idag surfar överallt, även utomhus i starkt solljus.

Resultat

Det stora problemet här gäller länkar, vilket är en av de mest grundläggande funktionerna på webben. Många webbplatser använder enbart färg för att visa att en text är länkad. Ofta handlar det om att en del av länkarna, exempelvis de som är placerade i sidinnehållet, skiljer sig från brödtexten enbart genom en avvikande färg, medan länkar på andra ställen är kompletterade med en understrykning eller ikon. Det senare fungerar bra, då det framgår även till användare som har problem att uppfatta färger.

Diskussion

I flera fall har formgivaren troligen tänkt att länkarna ska vara understruken, men utvecklaren har inte explicit angett detta i stilmallarna. Det leder till att det blir upp till webbläsaren att bestämma om det ska vara understruket eller inte, en inställning som få användare känner till. Även dessa webbplatser har blivit underkända, men för de flesta besökarna kommer det inte att vara ett problem där, eftersom de vanligaste webbläsarna idag stryker under länkar om inte stilmallarna anger annat.

Intrycket av testerna är att det är allt för ofta är svårt att uppfatta visuellt vad som är länkat. Den problematiken handlar dock om pedagogiska problem som inte täcks in i WCAG.

Vad som krävs för att uppfylla kraven

För en del webbplatser handlar det om att hitta en annan visuell markering för att visa vilken text som är länkad, eller till och med att bestämma sig för att inte länka i vissa situationer (exempelvis att inte länka i löptext utan lyfta ut länkarna till egna grupper eller ytor).

I andra fall handlar det helt enkelt om att i stilmallarna ange att länkarna ska vara understruken eller åtföljas av en ikon, en ändring som går mycket fort att lägga in. Det är alltså främst en kompetensfråga för formgivare och front end-programmerare.

Test 3, Möjlighet att navigera med tangentbordet

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	7	6	6

Samanlagt resultat: 20 poäng av 38 möjliga = 53 %

Varför är det här viktigt?

En del användare navigerar med tangentbordet eller med lösningar som baserar sig på tangentbordet. Det gäller exempelvis vissa användare med motoriska problem och gravt synskadade användare som tar hjälp av en skärmläsare. Eftersom användare som navigerar på det här sättet oftast inte har någon möjlighet att navigera på något annat sätt är det för dessa användare extremt viktigt att all information går att nå och att alla tjänster går att använda med tangentbordet.

Resultat

Resultatet på Test 3 är riktigt lågt. Visserligen är det flera tester som noterar mindre än 53 %, men här finns dels mycket liten tolkningsmån, dels blir konsekvenserna direkt exkluderande. Problemen handlar dock uteslutande om att vissa delar eller funktioner inte går att nå med tangentbordet. Det är aldrig hela gränssnittet eller menyerna, utan snarare exempelvis hjälptexter och avgränsade funktioner som inte går att hantera med tangentbordet.

Diskussion

Vi har tidigare sett att Sverige klarar sig sämre än många andra länder i EU på det här testet. Det beror mycket på att vi i Sverige ser en högre användning av nyare tekniker, exempelvis tekniker för dynamiskt innehåll. Detta är tekniker som går att bygga fullt tillgängliga, men där man ofta utnyttjar färdiga moduler eller kodbibliotek som ibland inte har tillgänglighetssäkrats. Problem upptäcks då oftast inte förrän mot slutet av projekten, och då visar det sig svårt att göra om de delar som inte fungerar bra.

Vad som krävs för att uppfylla kraven

För att undvika den här typen av problem är det viktigt med bra kravställning och att tidigt testa föreslagna lösningar och tekniker mot tillgänglighetskraven. Det handlar alltså om att införa bra tillgänglighetsprocesser. Att i efterhand korrigera den här typen av problem kan visa sig svårt.

Framförallt är det kravställare och utvecklare som behöver förändra sin arbetsmetod vid användning av nya tekniker.

Det finns givetvis olika sätt att lösa problemen med tangentbordsnavigering. För de tjänster som idag har hjälptexter som bara går att få fram med mus skulle det vara lätt att införa en hjälpsida som samlar sidans alla hjälptexter, eller en ändring så att dessa skrivs ut visuellt hela tiden. Det skulle möta WCAG, men skulle förstås aldrig bli lika bra som en lösning där man tänkt igenom funktionaliteten först i stället för att korrigera i efterhand. I andra situationer handlar det om att man måste koda om eller byta ut en viss funktion. Det kan i vissa fall vara en snabb insats, men i andra situationer kräva en del timmars utvecklingsarbete. Vår bedömning är dock att det i de flesta fall går att göra med ganska små resurser.

Test 4, Formulär

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	5	5	8

Samanlagt resultat: 15 poäng av 36 möjliga = **42 %**

Varför är det här viktigt?

Korrekt kodade formulär åstadkoms genom att associera rätt etikett med respektive formulärsobjekt, samt att skapa en struktur med överskrifter i formuläret. Associationen mellan etiketten och formulärsobjektet gör det möjligt att exempelvis klicka på hela etiketten för att kryssa i en kryssrut, i stället för att användaren måste klicka i den lilla rutan. Det underlättar för användare med motoriska funktionsnedsättningar och även för användare med pekskärmar. För gravt synskadade användare gör det att det blir möjligt för hjälpmedlen att förklara för användaren vad ett formulärsobjekt har för funktion. Brister här leder ofta till att hela formuläret blir oanvändbart för en gravt synskadad användare.

Resultat

Även det här testet gav ett lågt resultat, men även här handlar felen ofta om undantag. Ibland är det ett helt formulär som är felaktigt konstruerat, men oftast rör det sig om en kryssruta eller några få formulärsobjekt i mitten av tjänsten som inte är korrekta. Det kan verka som små avvikelser, men ett enda slarvfel här kan innebära att användaren matar in felaktiga uppgifter, vilket kan skapa problem både för individen och för organisationen. En gravt synskadad användare har ingen möjlighet att upptäcka om det är fel text som hjälpmedlet använder för att beskriva ett formulärsobjekt, och kan mycket väl helt missa att något inte stämmer.

Diskussion

Det här testet rör tekniker som funnits länge och som används ofta, men trots det ser vi alltför många slarvfel och avsteg som skapar problem för användaren. Eftersom formulär är speciellt viktiga när det gäller tjänster av olika slag bör ett fokus på högre kvalitet i formulär vara ganska naturligt. Vi ser i flera fall att grupper med användare kan få svårt att genomföra uppgifter utan hjälp från en annan person.

Vad som krävs för att uppfylla kraven

I det här fallet handlar det inte om många timmar för att korrigera felen, men beställare, redaktörer och leverantörer måste vara medvetna om vad som gäller. Oftast handlar det bara om en extra kontrollrunda och någon enstaka timmes korrigeringsarbete. I några fall ser vi äldre formulär som kodats genomgående felaktigt. Då krävs att formuläret byggs om. Ofta finns det dock även andra anledningar att uppdatera sådana formulär, och då ska inte tillgängligheten kräva några extra resurser mer än någon extra kontrollomgång.

Test 5, Kodkvalitet

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	4	0	15

Samanlagt resultat: 8 poäng av 38 möjliga = **21 %**

Varför är det här viktigt?

Det här är en av nyckelindikatorerna. Bra kod som följer standarderna på ett korrekt sätt är en förutsättning för att det ska gå att utveckla bra webbläsare och hjälpmedel. Traditionellt sett har det dock varit mer prioriterat vid utvecklingen av nya gränssnitt att de ser ut och fungerar bra i de just för stunden största webbläsarna på marknaden, snarare än att gränssnittet faktiskt följer standard. Inom tillgänglighetsvärlden har det däremot varit en viktig fråga under många år att följa standard.

Resultat

Även på detta test är resultatet mycket dåligt, med endast 21% godkänt. Notera att testerna inte har bedömts utifrån att webbplatserna ska validera helt korrekt, utan istället att koden inte ska innehålla några få typer av fel som pekas ut i WCAG. Det krävs alltså inte att koden är helt korrekt för att få full poäng i testet, även om det borde vara varje utvecklarens mål.

Även här ser vi flera exempel på webbplatser som har många sidor som validerar helt korrekt, men där någon sida har avsteg som WCAG pekar ut som otillåtna.

Diskussion

De senaste åren har kvalitetsnivån på ny kod blivit mycket bättre. Vi är på väg åt rätt håll, men det här testet är ändå oroväckande. Om man läst WCAG riktlinjerna så går det inte att undgå att notera att vissa typer av fel i koden är otillåtna. Att så många som 15 av 19 webbplatser får 0 poäng på det här testet pekar på att det här perspektivet av tillgänglighet inte prioriteras vid utveckling.

Vad som krävs för att uppfylla kraven

Typexemplet här är att flera sidor är korrekta, men inne i själva tjänsten används exempelvis samma id-värde på flera olika objekt, vilket är ett klart avsteg från WCAG. Det borde gå att lösa om man bara verifierar koden för att hitta felen. Samtidigt är det många gånger så att kod genereras av tredjepartsapplikationer, där man inte har full koll på vad som kommer ut och inte har möjligheten att korrigera eventuella fel. Det kan i enstaka fall innebära att en viss funktionalitet inte går att införa utan att bygga upp den helt och hållet från grunden. Återigen måste kompetensen och medvetenheten höjas hos såväl beställare som leverantörer.

Test 6, Förstoring

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	18	0	1

Samanlagt resultat: 36 poäng av 38 möjliga = **95 %**

Varför är det här viktigt?

Förstoring är viktigt för personer med motoriska problem som behöver större klickytor, för personer med läs- och skrivsvårigheter som föredrar större text eller kortare rader samt för personer med nedsatt syn. I och med den stora användningen av pekskärmar förstorar och anpassar användarna numera gränssnitten utan att reflektera över det.

Resultat

Det här testet gav bra resultat, men den webbplats som här noterade 0 poäng pekar på ett fenomen som inte är ovanligt när nya tjänster och webbplatser byggs idag. Det handlar om hur man öppnar information i lager som lägger sig över sidan. Dessa fungerar ofta dåligt i när användaren zoomar. Ett relativt vanligt problem är att det inte går att scrolla i lagret, vilket innebär att användaren går miste om informationen i de delar av lagret som inte får plats i skärmbilden. Det var mycket lite sådana exempel i den här undersökningen, men det kan mycket väl bero på slumpen att vi inte kom åt sådana situationer i det här testupplägget. Resultatet är alltså bra, men vi vet att det finns problem på det här området.

Diskussion

Återigen har de problem som finns ofta att göra med användningen av nya tekniker i kombination med bristande kompetens, samt bister i kravställningen och/eller uppföljningen av kraven. Det är glädjande med ett testresultat som är så nära 100%, men det beror naturligtvis på att webbläsare och pekskärmar har löst problemet åt utvecklarna. I dagsläget behövs inte ett speciellt fokus på tillgänglighet för att uppfylla kraven kring förstoring, eftersom teknikutvecklingen lett fram till inbyggda förstoringfunktioner.

Vad som krävs för att uppfylla kraven

Eftersom resultatet är så bra krävs väldigt lite arbete för att uppfylla kraven. Med tanke på att de avsteg som hittades handlar om de nya teknikerna, kan problemen möjligen komma att öka i och med en ökad användning av dessa. För att bibehålla det goda resultatet framöver krävs då tydliga krav från beställarsidan, större kompetens från leverantörssidan och kontroller som en naturlig del av projekten.

Test 7, Separera layout och presentation från innehåll

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	14	2	3

Samanlagt resultat: 30 poäng av 38 möjliga = **79 %**

Varför är det här viktigt?

Att separera layout och presentation från innehåll är särskilt viktigt för hjälpmedel som ändrar presentationen, exempelvis för dyslektiker. Det gör också att det blir lättare att säkerställa en korrekt läsordning för gravt synskadade användare med skärmläsare. Dessutom finns flera andra goda skäl att separera layout och presentation från innehåll, bland annat att webbplatsen blir snabbare och att det blir lättare att göra förändringar av utseendet som får genomslag på hela webbplatsen.

Resultat

Det här testet uppvisar ett relativt bra resultat, där undantagen oftast visar sig i form av att texter går in i vartannat eller att dolda objekt plötsligt visas på platser där de blir högst förvirrande. Detta kan skapa problem främst i hjälpmedel för dyslektiker.

Diskussion

Under ett antal år har vi sett att det blivit allt vanligare med en tydlig separation mellan innehåll och presentation. Idag byggs webbplatser med html för information och struktur, och css för layout och design. Att resultatet är bra är därmed ingen överraskning.

På senare tid tycker vi oss dock också se att det blir lite sämre igen. Det är inte så att utvecklarna går tillbaka till att använda html för utseendet, men de nya teknikerna med dynamiskt innehåll och webbsidor som förändras löpande skapar svårigheter. Ett exempel är hur man idag ofta bygger så att det fälls ut ny information under länken som användaren klickar på utan att sidan laddas om. Om detta görs på ett felaktigt sätt lägger sig texten över annan text eller sist i sidans struktur, och därmed inte på rätt plats i läsordningen. Man kan fortfarande argumentera för att innehåll och presentation är separerade, men intensionen med detta går delvis förlorad om informationen eller funktionerna inte går att använda utan css.

Vad som krävs för att uppfylla kraven

I det här fallet handlar det förmodligen enbart om en ökad medvetenhet och fokus på tillgänglighetsfrågorna för att uppfylla kraven. Beställarna måste ställa tydliga krav och leverantörerna bör ha detta som sitt standardiserade arbetssätt.

Test 8, Beskrivande rubriker och ledtexter

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	9	5	5

Samanlagt resultat: 23 poäng av 38 möjliga = **61 %**

Varför är det här viktigt?

Det här är ett viktigt test på det sättet att vi inte testat något tekniskt utan i första hand varit ute efter innehållsmässiga krav. Det handlar om att varje område och varje formulärsdel ska ha beskrivande rubriker, vilket är viktigt för alla användare, men extra viktigt för ovana användare och personer med kognitiva problem.

Resultat

Exempel på problemen som kan påverka det här testet är att alla steg i en tjänst har samma rubrik, så att det inte går att se var man är utifrån rubrikerna, eller att en instruktion som ligger för sig själv i en separat innehållsytta saknar en rubrik. Ett annat problem som förekommer är data som presenteras väldigt plottrigt, så att det är svårt att se vad som beskriver vad.

Diskussion

Egentligen är det lite förvånande att inte fler jobbar konsekvent med beskrivande rubriker. Återigen tror vi oss se ett samband med att fokus så länge legat på informationsområdet, varvid formulär och interaktivitet mer ses som "funktioner". Det finns dessutom ett överlapp mellan tillgänglighet och användbarhet här, vilket borde medföra att fler fokuserar på området.

Vad som krävs för att uppfylla kraven

Exakt vad som krävs för att åtgärda problemen varierar från fall till fall. Många gånger handlar det om redaktionell kompetens och en intern process för hantering av informationen. Vi ser ganska ofta att välutbildade informatörer och kommunikatörer skriver bra texter och artiklar, men att tjänster, formulär och instruktioner riskerar att hamna mellan stolarna. I värsta fall är det teknikerna som skriver ett slags exempeltext vid leverans som får ligga kvar eftersom ingen på webbredaktionen "äger" texten. Men det finns också en svårare problematik med färdiga komponenter och system som inte riktigt håller måttet. Om valet står mellan att utveckla en helt egen komponent för flera hundra tusen eller använda något som någon annan gjort som uppfyller de funktionella kraven kan bristen på beskrivande rubriker i delar av gränssnittet många gånger väga lätt.

Test 9, Fokus vid tangentbordsnavigation

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	1	0	18

Samanlagt resultat: 2 poäng av 38 möjliga = 5 %

Varför är det här viktigt?

Att kunna få visuell återkoppling på var du befinner dig när du navigerar är helt essentiellt för seende personer som navigerar med tangentbordet. Allt fler med förslitningsskador använder tangentbordet (även om de inte är helt beroende av det) och ju mer användare vänjer sig vid pekskärmar desto mer främmande upplevs det att navigera med mus.

Resultat

Det här är ytterligare ett exempel på det vi kallar en nyckelindikator. Om man har arbetat aktivt med tillgänglighet bör man få godkänt på den här punkten, men det finns inget annat skäl där man kan ha "råkat" göra rätt samtidigt som man löst andra typer av problem. Det oroande är att testet ger ett så uruselt resultat. Det är på sätt och vis väntat i och med att kravet är nytt i WCAG 2.0, men i och med att de riktlinjerna kom redan 2008 är det oroväckande att så många helt missat kravet fem år senare.

Diskussion

Problemet kan delvis ha att göra med att den som har perfekt syn, goda bakgrundskunskaper och bra ljusmässiga förutsättningar, och som dessutom vet var man förväntas hamna med fokus, klarar sig med den fokusmarkering som webbläsaren ger. En annan förklaring kan vara att man helt enkelt missat kravet.

Den enda webbplats där kravet är uppfyllt är Leigmus, som har en målgrupp som ser dåligt och där man aktivt jobbat med tillgänglighetskrav.

Vad som krävs för att uppfylla kraven

För att uppfylla kraven på tydligt tangentbordsfokus krävs framförallt en ökad medvetenhet och utbildning av beställare och leverantörer. Eller, om man så vill, att skifta fokus från WCAG 1.0 till 2.0.

Test 10, Felhantering

	Godkända (2 poäng)	Delvis underkända (1 poäng)	Underkända (0 poäng)
Antal:	5	10	3

Samanlagt resultat: 20 poäng av 36 möjliga = **56 %**

Varför är det här viktigt?

Fel ska både markeras med ett samlat felmeddelande överst på sidan och vid respektive fel i formuläret. Detta är viktigt för alla användare, men extra viktigt för användare med koncentrationssvårigheter samt försiktiga eller ovana användare. Synsvaga och gravt synskadade användare berörs genom att förstoring och uppläsning kräver strukturerad återkoppling.

Resultat

Om användaren kan göra fel så kommer någon att göra det. Därför ska det vara tydligt att något blivit fel när det händer. De tjänster som blivit delvis underkända har ofta visat att något gått fel, men bara på ett ställe. Att vi har så många delvis underkända tyder på att användbarhet har börjat få visst genomslag. Att så få når upp till godkänt tyder samtidigt på en brist i förståelsen för tillgänglighetsfrågorna. För en användare med förstorande hjälpmedel kan det vara nästan omöjligt att hitta rätt om man bara visar att det är fel på ett enda ställe.

Diskussion

För det mesta drar användbarhet och tillgänglighet åt samma håll, vilket även stämmer i detta fall. Men trots det har man alltså inte gått tillräckligt långt när det gäller utformningen av tydliga felmeddelanden.

Här tycker vi oss se att arbetet med användbarhet har bidragit till att öka tillgängligheten. Samtidigt visar testet att man inte kommer hela vägen om man enbart fokuserar på målgruppen "normalanvändare".

Vad som krävs för att uppfylla kraven

Här krävs både kompetenshöjande åtgärder och korrigeringar av befintliga tjänster. Det innebär att medvetenheten måste finnas hos beställare, i kraven, hos formgivare, innehållsproducenter och utvecklare. Dessutom finns det inbyggda problem i vissa publiceringssystem, vilket kan medföra stora kostnader att bygga runt.

Kostnadsanalys

För att bedöma den faktiska kostnaden för att uppnå WCAG 2.0 AA behövs mer information än den här undersökningen ger. Vilket publiceringssystem och eventuella bakomliggande system som webbplatsen bygger på kan exempelvis påverka kostnaderna. Huruvida webbplatsägaren har intern kompetens att göra förbättringar eller om detta ska köpas in externt påverkar naturligtvis också kostnaden.

Dessutom ser vi att moderna tjänster generellt sett är mer tillgängliga än äldre, så vissa tillgänglighetsproblem kan komma att lösas genom uppgraderingar som förr eller senare sker ändå, utan att det kan ses som en kostnad för ökad tillgänglighet.

För att få en helhetsbild bör en kostnadsanalys också ta med de mervärden som högre tillgänglighet ger i form av ökad effektivitet, och den besparing som det innebär att annars ge individuellt stöd till personer som inte kan använda tjänsten självständigt. Detta perspektiv har vi dock inte haft möjlighet att ta med i den här studien.

Kostnadstyper

Det finns flera olika skäl till att speciella kostnader för att uppnå kraven på tillgänglighet uppstår, eller uppfattas uppstå. När synsättet att tillgänglighet är en naturlig del av ett webbprojekt vinner mark slutar frågan att vara intressant. Men så länge organisationer saknar grundläggande medvetenhet om frågan finns en tendens att se kostnader för teknisk utveckling, licenser och formgivning som självklara, medan kompetens vad gäller tillgänglighet anses vara något man kan undvara.

För att lyckas uppnå en hög nivå av tillgänglighet krävs att beställaren förstår hur han eller hon ska ställa krav och följa upp att kraven efterlevs. Här uppstår en kostnad för utbildning och vägledning på beställarsidan, som skulle kunna bli ganska omfattande om varje enskild myndighet ska betala för sin personal. En central upphandling av utbildningar och utbildningsmaterial skulle troligen kunna få ned kostnaden väsentligt.

Vad gäller efterkontroll och tester vid leverans är det önskvärt att beställarna har någon slags officiell vägledning, men testerna i sig kan utföras av marknaden. Om tydliga krav ställs vid upphandling bör efterkontroller inte kosta mer än ca 50 timmars arbete per tjänst. Därefter tillkommer själva korrigeringsarna och verifiering av dessa. Beroende på utvecklarnas kompetens, tjänstens komplexitet och webbplatsägarens ambitionsnivå kan siffran variera betydligt.

Så snart kraven på tillgänglighet får allmänt genomslag kommer IT-branschen att vara tvungna att höja sin kompetens på området. Då uppstår inte en samhällskostnad, utan tvärtom en affärsmöjlighet för tillgänglighetskonsulter av olika slag. De kompetenser som behöver utbildning är bland annat projektledare, interaktionsdesigners, konceptutvecklare, testare, användbarhetsexperter, kognitionsvetare, formgivare, front end- och back end-utvecklare.

Typexempel

För att tydliggöra de olika typer av kostnader och situationer som kan vara aktuella för de undersökta tjänsterna har vi tagit fram ett par olika exempel. Vi bygger våra antaganden på vår mer än femtonåriga erfarenhet av att själva utveckla webbplatser med krav på tillgänglighet, vårt djupgående arbete med WCAG och W3C samt vår verksamhetsdel som ger stöd till andra leverantörer och webbplatsägare samt kontrollerar resultatet av det som andra leverantörer producerar. Tidsuppskattningarna blir självfallet ungefärliga.

Exempel A: Mycket stora kostnader

Antagning.se är det kanske tråkigaste och mest förvånande exemplet i hela granskningen. En webbplats som är relativt ny och som dessutom har vunnit priser visar sig ha arbetat aktivt för att ta bort tillgänglighetsstöd i gränssnittet (!) och därmed valt att försämma tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar. Eftersom resultatet är så lågt krävs det troligen en stor omgörning för att få ett fullt tillgängligt gränssnitt, och då ingår även vissa nya formelement. Med tanke på att sajten fått mycket positiv kritik i andra sammanhang vill man troligen behålla det som är bra, vilket

gör att processer för ökad tillgänglighet kan innebära rätt mycket kreativt fixande och många användartester, vilket riskerar att bli kostsamt. Hade tillgängligheten varit med som en faktor vid utvecklingen så hade det däremot inte kostat speciellt mycket extra. Det är mycket svårt att tidsuppskatta ett sådant här fall, men det kan handla om åtskilliga hundra timmars arbete för flera olika kompetenser.

I den här undersökningen finns endast ett exempel som kräver så stora merkostnader för att uppfylla kraven.

I den här kategorin finns:

- [Antagning.se](https://antagning.se)

Exempel B: Rimliga kostnader om det görs som en del av planerad nyutveckling

Elib har mycket stora tillgänglighetsproblem. Om den befintliga tjänsten skulle omarbetas för att följa WCAG 2.0 skulle detta innebära stora kostnader, minst ett par hundra timmar, kanske mer, vad gäller både utveckling, form och innehåll.

Men en så pass gammal tjänst som denna skulle behöva nyutvecklas (inte bara uppdateras) av flera skäl. Ur tillgänglighetssynpunkt är det främst gränssnittet som möter besökaren som behöver omarbetas. När nyutveckling sker skulle man kunna ta med krav på tillgänglighet och då i stället komma undan med en extra kostnad på kanske 60-70 timmar, beroende på beställarens kompetens och behov av stöd och vägledning. Den uppskattningen bygger dock på att medvetenheten om tillgänglighetsaspekter finns med från början, så att korrigeringar inte behöver ske i efterhand.

Av de tjänster vi granskat i den här studien var det enbart Elib.se som såg ut att vara så här pass gammal. Sett till samtliga offentliga e-tjänster i Sverige handlar det alltså troligen inte om så många procent som befinner sig på den här nivån, och med tanke på att de förr eller senare troligen kommer att omarbetas ändå bör inte kostnaden för tillgänglighetsarbetet vara avskräckande.

I den här kategorin finns:

- [Elib.se](https://elib.se)

Exempel C: medelstora kostnader

I den här kategorin hamnar tjänster där tillgänglighetsfrågan inte fått tillräckligt stort utrymme. Att tjänsterna ofta har stora skillnader mellan olika delar visar på bristande konsekvens, vilket kan skapa förvirring hos användaren. Bristerna i konsekvens kan bero på okunskap, bristande fokus, bakomliggande system eller äldre delar som inte har hunnit förändras ännu. Det bestående intrycket är att det saknas ett övergripande ansvar och en tydlig process för hur arbetet med krav, tester och uppföljning ska genomföras.

För att de här tjänsterna ska uppfylla WCAG krävs ett omtag, men inte en total omgörning. I flera av tjänsterna är vissa delar relativt bra, medan andra delar skapar stora problem. Exempelvis verkar stora delar av Platsbanken vara ganska nya och dessa fungerar relativt väl, men registreringsformuläret ser äldre ut och skapar stora problem.

I den här gruppen är det svårare att uppskatta kostnader, eftersom förutsättningarna kan vara så olika. Det rör sig troligen om någonstans mellan 80 och 300 timmar arbete med extern kompetens (den högre siffran bygger på antagandet om behov av teknisk nyutveckling) i kombination med utbildning av redaktörer.

I den här kategorin finns:

- Skatteverket - Inkomstdeklaration 1
- Arbetsförmedlingen - Platsbanken
- Försäkringskassan - Mina sidor
- Transportstyrelsen - Registrera bil
- Vårdguiden - Hitta information
- KB - Libriks fjärrlån
- Mittbygge – Bygglov
- Helsingborg - Bygglov
- Sjöbo - Bygglov

Exempel D: små kostnader

En grupp tjänster har klarat sig relativt sett bra i den här granskningen. Även om det vi gjort är stickprov så tror vi oss kunna se att det skulle räcka med bättre uppföljning och en handfull korrigeringar för att nå upp till WCAG 2.0 AA. Det handlar förmodligen om ca 80-120 timmar extra arbetstid med stöd av en tillgänglighetsexpert. Sett till hela projektet borde det vara en mycket liten extra kostnad.

De tjänster som återfinns i denna kategori är:

- CSN - Söka studiestöd
- Polisen - Boka tid för att skaffa pass
- Körkortsportalen.se - Förlustanmälan och beställning av grundhandling
- Polisen - Gör en anmälan, stöld av fordon
- Skatteverket - Beställ personbevis
- 1177.se - Rådgivning (ställ fråga över nätet utan inloggning)
- 1177.se - Tidsbeställning (skapa konto, logga in och boka tid)
- MTM - Legimus (ladda ner böcker)

Slutsatser

Slutsatserna av denna undersökning är att mycket arbete återstår innan de tjänster vi testat uppfyller kraven i WCAG 2.0 AA.

Vi kan konstatera att resultatet är förvånansvärt dåligt. Basala krav som varit kända under många år uppfylls inte. Därmed har Sverige ett viktigt arbete framför sig om förslaget till direktiv går igenom.

Samtidigt ser vi att de avsteg som finns inte borde vara så svåra att åtgärda. Det största problemet tycks vara bristande kompetens både hos beställare och leverantörer. Avsaknaden av uppföljning och oberoende undersökningar av status vad gäller tillgänglighet kan också vara en bidragande orsak. Viss medvetenhet verkar finnas om frågan, men krav, test och uppföljning får inte tillräckligt fokus.

Att endast 5 % av test 9 är godkänt tyder bland annat på att medvetenheten om skiftet från WCAG 1.0 till 2.0 inte fått genomslag. Det är svårt att inte se sambandet med att Verva lades ned samma år som den nya versionen av riktlinjerna publicerades.

Sett över tid bör kostnaderna för att uppfylla kraven i förslaget till direktiv vara rimliga. Görs detta på ett klokt sätt kommer arbetet att leda till ökad kvalitet och på sikt lägre kostnader, i och med att färre särlösningar behövs och allt fler medborgare kan sköta sina ärenden självständigt via internet. Det är ju målsättningen med hela satsningen på e-tjänster, så egentligen framstår det som en självklarhet att säkerställa att tjänster fungerar för så många som möjligt.

Den samhällsekonomiska vinsten som det innebär att personer med funktionsnedsättningar kan delta i informationssamhället på lika villkor ingår inte i denna undersökning att mäta, men det är en del av ekvationen som definitivt bör tas med när man diskuterar kostnader för tillgänglighet.

Bilaga 1:

Beskrivning av tester och bedömningskriterier

Test 1, Rubriker

WCAG 2.0 punkt 1.3.1 (nivå A)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- [H42: Using h1-h6 to identify headings](#)
- [F2: Failure of Success Criterion 1.3.1 due to using changes in text presentation to convey information without using the appropriate markup or text](#)

Vi kontrollerar att alla texter som fungerar som rubriker för en seende användare också har kodats med html-elementen för rubriker.

Undantag:

- Detta gäller inte för rubriker som används för att gruppera delar av formulär, eftersom dessa normalt sett ska vara kodade med elementet legend.
- Det gäller inte heller rubriker som används i sidhuvudet och menyn som kommer strukturellt före innehållet på sidan.

Bedömningar:

- **2 poäng** = Godkänd = Alla visuella rubriker är korrekt kodade. Vi accepterar enbart 1 undantag per 4 undersökta sidor.
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = Om inte mer än 10 % av rubrikerna är felaktiga.
- **0 poäng** = Underkänd = Om mer än 10 % av rubrikerna är felaktiga (inte kodade med H-element).

Test 2, Använd inte enbart färg som informationsbärare

WCAG 2.0 punkt 1.4.1 (nivå A)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- [G182: Ensuring that additional visual cues are available when text color differences are used to convey information](#)

Vi kontrollerar att inte enbart färg används för att visa vad som är länkar på sidan. Länkar ska förutom att ha en avvikande färg också ha något annat som visar att det är just länkar. Det kan vara understrykning, en ikon eller placeringen i ett område som tydligt kan identifieras som länkar även när sidan ses utan färg.

- **2 poäng** = Godkänt = Om alla länkar har något mer än färg som visar att det är länkar. Undantag gäller för webbplatsens meny.
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = Om länkar i innehållsytan alltid har något mer än färg som visar att det är länkar. Däremot kan länkar i högerspalt och sidfot bitvis enbart vara markerade med färg.

- **0 points** = Underkänd = Om länkar i innehållet bara skiljer sig med färg från vanlig text.

Test 3, Möjlighet att navigera med tangentbordet

WCAG 2.0 punkt 2.1.1 (nivå A)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- [G202: Ensuring keyboard control for all functionality](#)
- [F54: Failure of Success Criterion 2.1.1 due to using only pointing-device-specific event handlers \(including gesture\) for a function](#)

Vi kontrollerar att det går att nå samtliga länkar, knappar och kontroller genom att tabba med tangentbordet och att aktivera/styra de olika funktionerna med tangentbordet.

Bedömningar:

- **2 poäng** = Godkänt = Om alla länkar, knappar och andra objekt som användaren ska komma åt att använda går att nå och styra även med tangentbordet.
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = Om användaren kan nå och styra allt med tangentbordet men det i vissa situationer krävs en längre navigationsväg, fler sidladdningar för att uppnå samma effekt eller om användaren vid enstaka tillfällen förlorar fokus på det ställe där denne för tillfället är.
- **0 points** = Underkänd = Om det finns delar som inte går att nå eller aktivera med tangentbordet.

Test 4, Formulär

WCAG 2.0 punkt 3.3.2 (nivå A)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- [H44: Using label elements to associate text labels with form controls](#)
- [H65: Using the title attribute to identify form controls when the label element cannot be used](#)
- [H71: Providing a description for groups of form controls using fieldset and legend elements](#)

Vi kontrollerar att samtliga ledtexter (texter som beskriver vad du ska fylla i ett formulärsfält) är kodade med label-element och korrekt kopplade till respektive formulärsobjekt (textfält, lista, kryssruta osv.). Formulärsobjekt som inte har label-element eller andra likvärdiga element kopplade till sig ska ha en title-text som anger vad användaren ska välja/fylla i. Om det finns grupper med kontroller i ett formulär ska dessa grupperas med fieldset och ha en legend som beskriver gruppens syfte.

Bedömningar:

- **2 poäng** = Godkänd = Alla nödvändiga instruktioner som visuellt är associerade med formulärsobjekt i formuläret är också korrekt kopplade med exempelvis label-element eller title-texter till respektive formulärsobjekt.
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = Om de flesta formulärsobjekt är korrekta men 1-2 objekt per formulärsida saknar detta och bara har text i själva objektet.
- **0 poäng** = Underkänt = Om något formulärsobjekt helt saknar korrekt associerad text.

Test 5, Kodkvalitet

WCAG punkt 4.1.1 (nivå A)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- [G134: Validating Web pages](#)
- [H74: Ensuring that opening and closing tags are used according to specification](#) och [H93: Ensuring that id attributes are unique on a Web page](#) och [H94: Ensuring that elements do not contain duplicate attributes](#)
- [H75: Ensuring that Web pages are well-formed](#)

Vi validerar html-koden på 5 slumpvis valda sidor i det flöde som granskas med W3C:s validator (<http://validator.w3.org/>) och kontrollerar att den är korrekt enligt vald standard.

Bedömningar:

- **2 poäng** = Godkänd = Antalet fel är inte högre än 10 på någon enskild sida och inga av nedanstående fel noteras:
 - Felaktiga start- och avslutningstaggar
 - Ingen felaktig nästling/ordning på elementen
 - Inga dubbla angivelser av samma attribut inom ett element
 - Ingen upprepning av samma ID-värde på en enskild sida
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = En eller flera av sidorna har mer än 10 fel men ingen sida har mer än 50 fel och inget av de specifika fel som nämns ovan förekommer.
- **0 poäng** = Underkänd = Minst en sida har mer än 50 fel, eller någon sida noterar något av följande fel:
 - Felaktiga start- och avslutningstaggar
 - Ingen felaktig nästling/ordning på elementen
 - Inga dubbla angivelser av samma attribut inom ett element
 - Ingen upprepning av samma ID-värde på en enskild sida

Test 6, Förstoring

WCAG 2.0 punkt 1.4.4 (nivå AA)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- [G142: Using a technology that has commonly-available user agents that support zoom](#)
- [F69: Failure of Success Criterion 1.4.4 when resizing visually rendered text up to 200 percent causes the text, image or controls to be clipped, truncated or obscured](#)

Vi kontrollerar att det går att zooma sidorna 200 % i Internet Explorer 9 utan att innehåll och funktioner går förlorade.

Bedömningar:

- **2 poäng** = Godkänd = Om alla sidor går att zooma 200 % utan att det uppstår problem med funktionaliteten eller blir svårt att läsa texten.
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = Om alla sidor går att zooma 200 % utan att det uppstår problem med funktionaliteten eller blir svårt att läsa texten men det blir scrollister i innehållet.
- **0 poäng** = Underkänd = Om ord inte går att läsa eller funktioner blir svåra att använda när innehållet zoomats 200 %.

Test 7, Separera layout och presentation från innehåll

WCAG 2.0 punkt 1.4.5 (nivå AA)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- [G140: Separating information and structure from presentation to enable different presentations](#)

Vi stänger av stilmallarna och kontrollerar att informationen och funktionerna fortfarande går att läsa och använda, samt att presentationsordningen är logisk.

Bedömningar:

- **2 poäng** = Godkänd = Om all layout och presentation försvinner när stilmallarna stängs av utan att information eller funktioner försvinner eller presenteras i en ologisk ordning.
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = Om all information och alla funktioner går att nå och använda men vissa layout eller designelement kvarstår när stilmallarna stängts av.
- **0 poäng** = Underkänd = Om en del information eller funktioner inte går att nå eller använda när stilmallarna stängts av eller om den övergripande layouten eller presentationen finns kvar trots att stilmallarna stängts av.

Test 8, Beskrivande rubriker och ledtexter

WCAG 2.0 punkt 2.4.6 (nivå AA)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- [G130: Providing descriptive headings](#)

- [G131: Providing descriptive labels](#)

Information och formulärsobjekt ska ha beskrivande rubriker och ledtexter som tydligt anger för användaren vad området/fältet har för funktion.

Bedömningar:

- **2 poäng** = Godkänd = Om samtliga områden och formulärsobjekt har tydliga, beskrivande rubriker/ledtexter. Användaren ska kunna förstå vad varje text och varje formulärsobjekt på en sida har för funktion enbart genom att läsa de rubriker och ledtexter som erbjuds.
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = Om samtliga områden och formulärsobjekt har tydliga, beskrivande rubriker/ledtexter. Användaren ska kunna förstå vad varje text och varje formulärsobjekt på en sida har för funktion enbart genom att läsa de rubriker och ledtexter som erbjuds, men en del formulärsobjekt har beskrivningar som inte klart redogör för exakt vad användaren ska mata in, eller delar av formulär saknar grupperande rubriker (exempelvis bör grupper av radioknappar eller kryssrutor alltid ha en rubrik som anger gruppens funktion).
- **0 poäng** = Underkänd = Om det finns formulärsobjekt eller texter som helt saknar beskrivande rubriker och ledtexter, eller om dessa är svåra att tolka och förstå för en vanlig användare.

Test 9, Fokus vid tangentbordsnavigation

WCAG 2.0 punkt 2.4.7 (nivå AA)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- [C15: Using CSS to change the presentation of a user interface component when it receives focus](#)
- [F78: Failure of Success Criterion 2.4.7 due to styling element outlines and borders in a way that removes or renders non-visible the visual focus indicator](#)

Vi kontrollerar att de länkar, knappar och andra objekt som kan få fokus vid tangentbordsnavigation framhävs tydligt med stilmallarna när de får fokus. Det ska inte vara upp till webbläsaren att framhäva fokus utan webbplatsen ska ange hur detta ska se ut.

Bedömningar:

- **2 poäng** = Godkänd = Om varje objekt som kan få fokus med tangentbordsnavigation också framhävs tydligt med mer än enbart webbläsarens framhävning.
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = Om de flesta objekt som kan få fokus med tangentbordsnavigation också framhävs tydligt med mer än enbart webbläsarens framhävning med undantag för en del formulärsobjekt som enbart framhävs med webbläsarens inbyggda framhävning.

- **0 poäng** = Underkänd = Om en del objekt är svåra att se när de har fokus vid tangentbordsnavigation eller om enbart webbläsarens egen framhävnings används.

Test 10, Felhantering

WCAG 2.0 punkt 3.3.3 (nivå AA)

Vi baserar testet på följande tekniker och fel som W3C beskriver i samband med punkten i WCAG:

- Situation A: If a mandatory field contains no information:
[G83: Providing text descriptions to identify required fields that were not completed](#)

Vi försöker skicka formulär där det finns obligatoriska fält utan att ha fyllt i dessa och kontrollerar att vi får tydliga felmeddelanden som refererar till de faktiska felen.

Bedömningar:

- **2 poäng** = Godkänd = Om vi hittar minst ett obligatoriskt fält och får ett tydligt felmeddelande överst i formuläret när vi försöker skicka utan att ha fyllt i det obligatoriska fältet. Felmeddelandet ska referera till varje enskilt fält där det är fel, och varje felaktigt fält ska framhävas visuellt.
- **1 poäng** = Marginellt underkänd = Om vi hittar minst ett obligatoriskt fält och får ett felmeddelande när vi försöker skicka utan att ha fyllt i det obligatoriska fältet antingen vid respektive fält eller överst på sidan men inte både och.
- **0 poäng** = Underkänd = Om vi hittar minst ett obligatoriskt fält och inte får något tydligt felmeddelande varken överst i formuläret eller vid respektive fält när vi försöker skicka det utan att fylla i de obligatoriska fälten. Det är även underkänt om de felaktiga fälten enbart markeras visuellt utan felmeddelande.

Bilaga 2:

Användarnas olika förutsättningar och behov

Alla människor är olika. Vi har olika bakgrund, egenskaper och behov. Olikheterna beror dels på våra fysiska förutsättningar och dels på situationen. Detta ställer stora krav på utformningen av olika typer av gränssnitt, exempelvis bankomater, biljettautomater och webbaserade gränssnitt. Sitter du vid din vanliga dator har du förhoppningsvis ställt in datorn så att du har goda möjligheter att se, läsa och ta till dig information. Är du ute och reser och surfar med din mobiltelefon har du helt andra förutsättningar. Många gånger blir det då stora problem att se och förstå gränssnittets uppbyggnad och funktion.

Genom att bygga tillgängliga webbplatser fungerar webbplatserna också bättre i alla situationer du kan hamna i.

Det finns en rad olika situationer och förutsättningar som en användare kan ha eller hamna i som påverkar förmågan att ta del av gränssnittet. Här redogör vi bara för några av alla dessa.

Hur många berörs?

Det är svårt att exakt säga hur många personer som har problem att använda en webbplats på grund av bristande tillgänglighet. Dessutom kan problemen innebära allt från att det tar längre tid eller är lite, lite krångligt till att det tar helt stopp och besökare utestängs.

Många människor upplever problem utan att ha en funktionsnedsättning. Men om vi ändå utgår från personer med funktionsnedsättning handlar det om någonstans mellan 1,3 och 1,8 miljoner människor. Siffrorna varierar beroende på att vi i Sverige av integritetsskäl inte får registrera funktionsnedsättning. Dessutom går det att mäta på olika sätt. Vissa funktionsnedsättningar är svåra att diagnosticera, andra påverkar bara vissa delar av livet. Differensen beror på om det är individens subjektiva bedömning, medicinska diagnoser, arbetsförmåga eller något annat som ligger till grund för beräkningen.

Nedanstående siffror har vi samlat in från Statistiska Centralbyrån, Hjälpmedelsinstitutet, de ideella handikapporganisationerna och andra offentliga källor. Där det föreligger stor skillnad mellan olika källor har vi valt att presentera den lägre siffran.

9,5 procent av befolkningen använder någon typ av hjälpmedel.

Användare med problem att styra datorn

En användare kan ha problem med att styra datorn. Problemet kan bero på en funktionsnedsättning, exempelvis reumatism, men det kan också bero på utrustningen. En del mobiltelefoner på marknaden ger inte användaren möjlighet att "klicka". I stället använder man ett sorts tangentbordsliknande navigeringssätt, där man tar sig från länk till länk med tryck på en speciell knapp. Samma knapp finns på ditt vanliga tangentbord och heter där tabb. Webbplatsen ska gå att styra oberoende av om du har en mus att klicka med eller ett tangentbord att navigera med. Det kallas för "Input Device Independence".

Det finns en rad olika styrhjälpmedel till datorn. Exempelvis talstyrning, huvudstyrda möss och fotnavigering. Fungerar gränssnittet "Input Device Independent" så fungerar det även för dessa hjälpmedel.

Många användare har problem med precisionen. Därför är det viktigt att det inte krävs onödigt stor precision för att klicka rätt i gränssnittet. Problemen kan bero på darrhänthet eller att du sitter på ett skumpande tåg. Till denna kategori hör också en stor grupp med personer som har arbetsskador, exempelvis personer med förslitningsskador, belastningsskador eller andra typer av arbetsrelaterade skador.

Hur många berörs?

Egentligen alla, särskilt när allt fler surfar med mobilen i alla möjliga och omöjliga situationer. Om vi fokuserar på funktionsnedsättningar ser siffrorna ut så här:

- 560 000 personer över 16 år har en rörelsenedsättning.
- 1 330 000 personer har nedsatt rörlighet i armar eller händer.
- Sjukdomar i skelettet och rörelseorganen är en av de vanligaste orsakerna till längre sjukskrivning.
- Det finns över en miljon reumatiker i Sverige – men många dör utan diagnos.

Användare med problem att tolka och förstå

För att besökaren ska kunna använda gränssnittet krävs det att han eller hon förstår vad man ska göra i webbtjänsten. En ovan användare har ofta stora problem med detta eftersom denne kanske inte har sett samma typ av tjänster/lösningar tidigare. Det kan vara svårt att navigera, man glömmer kanske scroll-listor och har svårt att förstå hierarkier på nätet. Därför är det viktigt att gränssnittet fungerar konsekvent och att länkar och menyer är bra utformade.

Sitter du vid skärmen på en bärbar dator i en mycket ljus miljö är det ofta svårt att uppfatta olika färgskiftningar. Därför är det viktigt att informationen inte är färgkodad så att du måste uppfatta olika nyansskillnader för att göra rätt. Även personer med kognitiva funktionsnedsättningar och personer som befinner sig i stressade miljöer har ett stort behov av enkla, tydliga och pedagogiska gränssnitt.

Hur många berörs?

Egentligen alla, men i olika grad och olika ofta. Många av oss har svårt att tolka och förstå information i vissa sammanhang. Stress och tidsbrist, att ämnet är okänt för oss, eller att utseende, navigation eller något annat är ovant för oss bidrar till problem att tolka och förstå. Dessutom finns det en ganska stor grupp som inte använder datorer och internet regelbundet. Personer som använder internet sällan kan ha en högre tröskel vad gäller att tolka och förstå hur en webbplats fungerar.

Om vi fokuserar på funktionsnedsättningar ser siffrorna ut så här:

- Cirka 0,5 procent har diagnosen utvecklingsstörning (ungefär 40 000 personer).

- 6-7 procent av befolkningen har låg begåvning.
- 2 procent har mycket låg begåvning.

Användare med problem att läsa och tolka skriftlig information

För att hjälpa användare som har svårt att läsa krävs att texterna struktureras och formateras väl. Att använda ett begripligt språk och förklara svåra ord, inte använda förkortningar och liknande skrivregler är extra viktigt för personer som har svårt att läsa. En ren, pedagogisk och anpassningsbar visning i gränssnittet hjälper också många. Men det viktigaste är kanske att inte bara förlita sig på text! På webben finns stora möjligheter att få ut information genom att använda bilder, film, ljud och illustrationer. På det sättet når man många fler än genom enbart text.

För personer med läs- och skrivproblem finns hjälpmedel som läser upp texten, förklarar svåra ord, ger möjlighet att använda läslinjal, att förändra textens utseende och mycket annat som hjälper användaren. För att hjälpmedlen ska fungera krävs att webbplatsen är tekniskt tillgänglig.

Men inte alla som har behov av dessa hjälpmedel får dem i Sverige. I dag är det bara 4 av 21 landsting som beviljar hjälpmedel till personer med läs- och skrivsvårigheter. Personer med annat modersmål än svenska kan inte ens ansöka om att få hjälpmedel, eftersom det inte räknas som funktionsnedsättning att ha annat modersmål.

En annan grupp som kan ha svårt att läsa och förstå information är barndomsdöva. Personer som är födda döva har teckenspråk som sitt modersmål och ofta svårt att läsa offentligt svenska. Barndomsdöva har rätt till information på teckenspråk.

Hur många berörs?

Egentligen alla, för även vana läsare läser både fortare och bättre om texten är välstrukturerad, raderna inte är för långa och så vidare.

Om vi fokuserar på funktionsnedsättningar ser siffrorna ut så här:

- 25 procent av Sveriges vuxna befolkning har problem med att läsa.
- 4-5 procent beräknas ha dyslexi.
- Varje år drabbas 12 000 personer av afasi. En tredjedel av dessa är i yrkesverksam ålder.
- 10 000 är barndomsdöva, det föds cirka 70 döva barn per år.

Det bor cirka 1,4 miljoner utlandsfödda i Sverige, cirka 15 procent av befolkningen. De flesta kommer från Finland, följt av Irak och Jugoslavien som vanligaste födelseland. Det finns en enorm spridning i de språkliga svårigheterna för personer med så olika förutsättningar, utbildning och ålder vid flytten från hemlandet.

Användare med problem att se

Många svenskar har någon form av synproblem. De flesta kan korrigera synproblemen med glasögon eller linser, men det finns situationer där det ändå inte fungerar. En tillgänglig webbplats ger besökaren möjlighet att ställa in visningen, exempelvis textstorleken. Det är väsentligt för en person med synproblem.

Även om man har perfekt syn kan det ibland vara svårt att se, till exempel om man använder en mindre enhet, exempelvis mobiltelefon eller surfplatta, sitter i en dålig ljusmiljö eller är trött och stressad.

För personer med synnedsättning finns det förstörande hjälpmedel som kan förstora upp till 32 gånger. Det gör att användaren ser en mycket liten del av skärmen åt gången, men i kraftig förstoring. Det ställer stora krav på en konsekvent design och bra stödlinjer.

För personer med kraftigare synskador finns det olika typer av hjälpmedel. Till exempel skärmläsare som förmedlar det som visas på skärmen via en talsyntes och/eller en punktskriftsdisplay vilket gör att användaren kan "lyssna" eller "känna" på webbplatsen. Skärmläsare för synskadade skiljer sig från skärmläsare för dyslektiker. En gravt synskadad behöver få struktur, bilder och grafiska objekt presenterade genom skärmläsaren. För att det ska fungera krävs det att webbplatsen är tekniskt tillgängligt konstruerad.

Hur många berörs?

Egentligen alla. När vi blir äldre ser många av oss allt sämre och se dig omkring: i den vuxna befolkningen har en majoritet någon form av synkorrigering, kontaktlinser eller glasögon.

Om vi fokuserar på funktionsnedsättningar ser siffrorna ut så här:

- Det finns cirka 100 000 medicinskt synskadade
- 10 000 är gravt synskadade eller helt blinda
- 800 läser punktskrift
- Några procent av befolkningen är färgblinda

Funka Nu AB

Funka startades som ett projekt inom handikapprörelsen och är idag marknadsledande inom området tillgänglighet med 80 % av Sveriges myndigheter som kunder. Sedan år 2000 är vi ett privatägt bolag och vår nära relation till handikapprörelsen innebär en unik kvalitetskontroll som ofta resulterar i olika forskningsprojekt. Vi har kontor i Stockholm, Oslo och Madrid.

Funka arbetar med tillgänglighet vad gäller information i alla tänkbara format, digitala gränssnitt och automater. Vi har även en verksamhetsdel som fokuserar på tillgänglighet i byggd miljö och bemötandefrågor.

Genom förtroendeuppdrag och standardiseringsarbete sätter Funkas arbete normer för utveckling och analys samt utformning av krav vad gäller tillgänglighet. På uppdrag av EU-kommissionen utarbetar vi metodik och mäter status på webbtillgänglighet i samtliga EUs medlemsländer plus Norge, USA, Kanada och Australien. Vi finns representerade i regeringens Användningsforum, Standard Norge, Svensk Standard och Mandat 376, som på uppdrag av EU-kommissionen tar fram gemensamma krav på tillgänglighet vid offentlig upphandling.

Funka har på uppdrag av W3C genomfört den auktoriserade översättningen av WCAG 2.0 till svenska. Vi har drivit fram rekommendationer kring snabbkommandon och ikoner. Våra konsulter var med och tog fram Handikappombudsmannens riktlinjer för en tillgänglig statsförvaltning.

Funka är EPIserver Solution Partner, Microsoft Partner och Adobe Certified Training Provider. Vi står bakom Funkaportalen, en mötesplats för funktionshinderfrågor.

Bolagsfakta

Styrelsens säte: Stockholm

Styrelsen består av: Jan Friedman (ordförande),
Lennart Engelhardt och Mats Wennberg.

Antal anställda: 24

Omsättning 2011: 22 MSEK

Kontaktinformation

Funka Nu AB
Döbelnsgatan 21
111 40 Stockholm

Tel: 08-555 770 60

Fax: 08-551 132 36

E-post: kontakt@funkanu.se

Webb: www.funkanu.se

Funka Nu.